

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
ҒЫЛЫМ ЖӘНЕ ЖОҒАРЫ БІЛІМ МИНИСТРЛІГІ
Л.Н.ГУМИЛЕВ АТЫНДАҒЫ ЕУРАЗИЯ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ
АСТАНА ҚАЛАСЫ ӘКІМДІГІНІҢ ӘДІСТЕМЕЛІК ОРТАЛЫҒЫ

Әдебиеттанушы-ғалым, білікті ұстаз, әдіскер-оқытушы
Байтанасова Қарлығаш Медетқызының
60 жас мерейтойына арналған

«ҚАЗАҚ ӘДЕБИЕТІНІҢ ӘДІСТЕМЕЛІК ЖӘНЕ ӘДІСНАМАЛЫҚ НЕГІЗДЕРІ»

атты республикалық ғылыми-әдістемелік
семинар (дөңгелек үстел-диалог)

МАТЕРИАЛДАРЫ

Астана

11 ақпан 2026 жыл

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ЖОҒАРЫ БІЛІМ ЖӘНЕ ҒЫЛЫМ МИНИСТРЛІГІ
Л.Н ГУМИЛЕВ АТЫНДАҒЫ ЕУРАЗИЯ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ

Әдебиеттанушы-ғалым, білікті ұстаз, әдіскер-оқытушы
Байтанасова Қарлығаш Медетқызының 60 жас мерейтойына арналған
«ҚАЗАҚ ӘДЕБИЕТІНІҢ ӘДІСТЕМЕЛІК ЖӘНЕ
ӘДІСНАМАЛЫҚ НЕГІЗДЕРІ»
атты республикалық ғылыми-әдістемелік семинар (дөңгелек үстел-диалог)
МАТЕРИАЛДАРЫ

МАТЕРИАЛЫ
республиканского научно-методического семинара (круглый стол-диалог)
«МЕТОДИЧЕСКИЕ И МЕТОДОЛОГИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ
КАЗАХСКОЙ ЛИТЕРАТУРЫ»,
посвящённого 60-летнему юбилею литературоведа-учёного,
квалифицированного педагога, преподавателя-методиста
Байтанасовой Карлығаш Медетовны

PROCEEDINGS
of the Republican Scientific and Methodological Seminar (Roundtable Discussion–Dialogue)
“METHODICAL AND METHODOLOGICAL FOUNDATIONS OF
KAZAKH LITERATURE”
dedicated to the 60th anniversary of literary scientist, distinguished educator and
educational methodologist **Baitanasova Karlygash Medetovna**

ӘОЖ 821.512.122.0

ББК 83.3 (5Қаз)

Қ17

Жалпы редакциясын басқарған: ф.ғ.к. Бейсенбай А.Б.

Редакция алқасы: С.М. Дүйсенғазы, Ж.Ә. Аймұхамбет, С.Ш. Айтуғанова,
Г.С. Сағынадин, С.А. Сарсембаева.

«Қазақ әдебиетінің әдістемелік және әдіснамалық негіздері» атты әдебиеттанушы-ғалым, білікті ұстаз, әдіскер-оқытушы Байтанасова Қарлығаш Медетқызының 60 жас мерейтойына арналған республикалық ғылыми-әдістемелік семинар (дөңгелек үстел-диалог) материалдары. 11 ақпан 2026 ж./ Жалпы редакциясын басқарған: Бейсенбай А.Б.– Астана: Л.Н.Гумилев атындағы ЕҰУ баспасы, 2026. – 223 бет.

ISBN 978-601-385-179-2

Жинаққа әдебиеттанушы-ғалым, білікті ұстаз, әдіскер-оқытушы Байтанасова Қарлығаш Медетқызының 60 жас мерейтойына арналған «Қазақ әдебиетінің әдістемелік және әдіснамалық негіздері» атты республикалық ғылыми-әдістемелік семинар (дөңгелек үстел-диалог) материалдары енгізілді.

Жинақ жоғары оқу орнының профессорлық-оқытушылық құрамына, орта білім беру ұйымдарының мұғалімдеріне, докторанттар мен магистранттарға және студенттерге арналған.

ISBN 978-601-385-179-2

ӘОЖ 821.512.122.0

ББК 83.3 (5Қаз)

МАЗМҰНЫ

<i>Құттықтаулар</i>	5
---------------------------	---

ӘДЕБИЕТТАНУ САРБАЗЫ, ӘДІСТЕМЕ ШЕБЕРІ

<i>Тұрысбек Р.С.</i> Ұстаз-ғалым Қ.Байтанасова зерттеулеріндегі С.Мұқанов мұрасы.....	14
<i>Аймұхамбет Ж.Ә.</i> Қарлығаш Байтанасова – ғалым, ұстаз.....	21
<i>Оразбек М.С.</i> Зерделі зерттеуші.....	23
<i>Айтуғанова С.Ш.</i> Ғалым. Әдіскер.Ұстаз.....	28
<i>Ахметова Ж.Қ.</i> Шәкірт жүрегіне жол тапқан ұстаз.....	32
<i>Сағынадин Г.С.</i> Фольклоризм феномені және Қ.Байтанасова зерттеуіндегі фольклорлық дәстүр туралы.....	33
<i>Сердалина С.Қ.</i> Әдіскер-ғалым Қ. Байтанасованың зерттеулеріндегі әдебиетті жоғары мектепте оқытудың кейбір мәселелері.....	37
<i>Алимбаев А.Е.</i> Зерделі ғалымның әдебиеттегі әлемі.....	40
<i>Аманғазықызы М.</i> Жаңа сипатты зерттеу.....	42
<i>Бәшіров Н.Қ.</i> Сөзге адалдық, ғылымға жауапкершілік.....	45
<i>Қасен А.Т.</i> Ғылымға қызмет еткен ұстаз.....	47

ҚАЗАҚ ТІЛІ МЕН ӘДЕБИЕТІН ОҚЫТУ: ІЗДЕНІС ПЕН ЖАҢАШЫЛДЫҚ

<i>Жұмагүл С.Б.</i> Тоталитарлық жүйе қысымында қазақ әдебиетін оқытудағы кейбір түйткілдер хақында.....	50
<i>Қасенов С.Т., Мукашева М.К.</i> Қ.Бітібаеваның әдістемесі негізінде жазылым дағдысын дамытудың жолдары.....	54
<i>Қапантайқызы Ш.</i> Әдебиетші ұстаз Қ.Бітібаева еңбектерінің құндылық бағдары.....	58
<i>Шапауов Ә. Қ., Қадыров Ж.Т., Есбатырова Ж.З.</i> Қазақ әдебиетін оқытуда әдеби талдау дағдыларын қалыптастыру.....	67
<i>Қылышбаева К.А.</i> Қазақ тілін меңгертудегі көркем шығарманың рөлі.....	72
<i>Шоқай М.Т.</i> Жаңғыртылған Блум таксономиясы: прозалық туындыны оқыту мен талдаудың тиімді жолдары.....	78
<i>Жорашова А.М.</i> Көркем мәтіндегі автор категориясын оқытудың тиімді жолдары (үлгілік оқу бағдарламасы негізінде).....	84
<i>Ғалымжанова З.Т.</i> Жоғары оқу орындарында Ш.Мұртазаның «Ай мен Айша» мемуарлық романын оқыту әдістері.....	93
<i>Ильясова Г.Ж.</i> Қазақ әдебиетін оқытуда мақал-мәтелдер арқылы кейіпкер мінезін интерпретациялау.....	98
<i>Алыбаева А.У.</i> Читательская грамотность – базовый компонент функциональной грамотности.....	103
<i>Атекеева А.Е.</i> Әдебиеттік оқу пәнін оқыту әдістері.....	107
<i>Аяпбергенова К.С.</i> Развитие педагогической науки: традиции и перспективы.....	111

<i>Байдаулетова З.М.</i> Жасанды интеллект заманындағы қазақ әдебиетін оқыту әдістемесі.....	117
<i>Ермаганбетова А.Ж.</i> Сюжеттік мәтіндерді оқытуда Storytelling: әлеуметтік жобаларды интеграциялау тәжірибесі.....	120
<i>Жумагулова Ж.Д.</i> Жаһандану жағдайында қазақ тілі мен әдебиеті пәні мұғалімдерінің кәсіби күзіреттілік моделін қалыптастыруда Қ.Бітібаеваның педагогикалық мұрасының маңыздылығы.....	125
<i>Кабдулова А.Т.</i> Қазақ әдебиетінің әдістемелік және әдіснамалық негіздері.....	128
<i>Серикова Ш.Ж.</i> Қазақ әдебиетінің әдістемесі.....	132
<i>Утибаева М.Б.</i> Қазақ тілі мен әдебиетін оқыту үдерісін жаңғыртудағы жасанды интеллект технологияларының рөлі.....	134
<i>Ибрагимова Г.П.</i> Көркем шығармадағы сөздердің тілтанымдық мәнін оқыту (М. Дулатовтың «Бақытсыз Жамал» романы бойынша).....	138
<i>Карагожина М.М.</i> Қазақ әдебиетін оқытудың әдістемелік және әдіснамалық негіздері.....	140
<i>Мырзахметова Ж.Д.</i> Қазақ әдебиетін оқытудың әдістемелік негіздері.....	143
<i>Нұрмахан А. Ә.</i> Әдебиетті оқыту әдіснамасы: проблемалық жағдаяттарды қолдану.....	145
<i>Сенбиева Н.К.</i> Қазақ әдебиеті сабақтарында ұлттық құндылықтарға бағдарлай оқыту жолдары.....	152
<i>Шагирова Д.Р.</i> Әдебиет пәнін оқытудағы жасанды интеллекттің педагогикалық мүмкіндіктері.....	157
<i>Мұса А.С.</i> Креативті жазылымдағы әдіс-тәсілдер.....	160

ҒЫЛЫМИ-ЗЕРТТЕУ КЕҢІСТІГІНДЕГІ ФИЛОЛОГИЯ

<i>Негимов С.Н.</i> Қазақ тілінің өзін білуші жоқ, мәнісін білуші де жоқ.....	167
<i>Мукажанова Л.Г.</i> Культурологические связи русской и казахско поэзии: переводческие аспекты.....	178
<i>Кемеңгер Қ.Р.</i> «Алаш» сөзі: ментальдық-рәміздік негізі.....	189
<i>Бактығалиева Э.С.</i> «Құлагер» поэмасы және ұлттық код: тарихи тұлға Ақан серінің визуалды-нарративтік бейнесі.....	194
<i>Құлиар Б.М.</i> Балалар әдебиетіндегі күлкі поэтикасы: мазақтама мен мөлтек мысалдың тәрбиелік қызметі.....	198
<i>Бағзат Е.</i> Жүсіпбек Аймауытұлы әңгімелеріндегі баяндау жүйесі мен көркемдік кеңістік.....	203
<i>Әбдірасұл Ж.Т.</i> Абай поэзиясындағы «адам» ұғымының берілу сипаты..	208
<i>Сыдық З.С.</i> Қазақ және моңғол демонологиясының ортақ қабаты және діни трансформациясы.....	213
<i>Әлімбаев А.Е.</i> Мұхтар Әуезов шығармаларындағы әділет пен адалдық идеялары.....	219
<i>Аренова Ж.</i> Фариза - ұлт поэзиясының жыршысы.....	222

О.Сәрсенбаев, І.Жарылғапов, М.Базарбаев, С.Ақатаев сөз сөйледі. Келелі кеңесте «ұлт тіліндегі бала бақшалар жұмысын дұрыс жолға қоймай, қазақ мектептерінің сандық, сапалық көріністеріне көз жүгіртпей тұрып, әдебиетіміздің болашағын болжау қиын» деп дұрыс көрсетілді («Қ.Ә».1984.7.ХІІ).

Түйіп айтқанда, бір ғана 1970-1980 жылдары қазақ әдебиетін оқытудағы проблемалық мәселелер ұлт тілін сақтау, ұлт әдебиетін оқыту қандай қиындықтармен жүзеге асқанын көрсетеді.

Пайдаланылған әдебиеттер:

1. Бердібаев Р. Әдебиет оқулықтары туралы ойлар // Қазақ әдебиеті. 1969. 27. ХІІ.
2. Қожықов М. Жаңа оқулықтар қажет // Қазақ әдебиеті.1980.19.ХІІ.
3. Оспанұлы Ә. «Ертедегі қазақ әдебиеті» оқулығы қандай болу керек? // Қазақ әдебиеті. 1984. 23.ХІ.
4. Келімбетов Н. Жыраулар поэзиясын сөз етсек // Қазақ әдебиеті. 1982.12.ІІІ.
5. Сүйіншәлиев Х. Лекциялар курсы. – Алматы.1977. – 68 б.
6. Бердібаев Р. Ғасырлар толғауы. – Алматы: Жазушы, 1977. -320 б.
7. Шәріпов Ә. Сойқанды жылдар // Жұлдыз.1992.№7. Б.-3-53.
8. СССР 50 жыл // Жұлдыз. 1972.№10. Б.-180-185.
9. СССР 50 жыл // Жұлдыз.1972.№12. Б.-210-211

МРНТИ: 14.25.07

Касенов С.Т¹, Мукашева М.К²

Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті (E-mail: saken_69@mail.ru)

Өскемен қаласы ДБА Жамбыл атындағы ОММГИ педагог-шебер, Ph доктор²
(E-mail: mukasheva.m77@mail.ru)

Қ. БІТІБАЕВАНЫҢ ӘДІСТЕМЕСІ НЕГІЗІНДЕ ЖАЗЫЛЫМ ДАҒДЫСЫН ДАМЫТУДЫҢ ЖОЛДАРЫ

***Аңдатпа.** Мақалада отандық әдіскер ғалым Қ.Бітібаеваның «Ой тастау, ойланту, ойлау» технологиясымен жазылым дағдысын жаздырудың тиімді жолдары, әдістемесі сөз етіледі. Жазба жұмысының тұлғаның шығармашылық қабілетін, функционалды сауаттылығын арттырудағы маңызы тәжірибемен ұштастырылған. Жеке тұлғаның өз мүмкіншіліктерін тану, дамыту жолдары, сондай-ақ рухани жан дүниесі бай, өз-өзіне сенімді, жан-жақты дамыған тұлғаны қалыптастыру, білім беру саласында тұлғаның танымдық шығармашылық қабілетін дамытуға назар аударылып отыр.*

***Түйін сөздер:** технология, сөздік қор, жазба жұмысы, тіл мәдениеті, шығармашылық ойлау.*

Білім беруде «XXI ғасыр дағдысы» атанған төрт тілдік дағдыларды — тыңдалым, айтылым, оқылым, жазылымды интеграциялық негізде дамыту, білім алушылардың функционалдық сауаттылығы мен коммуникативтік құзыреттілігін қалыптастыру көзделіп отыр. Осы орайда, басқа тілдік дағдыларға қарағанда, бірнеше күрделі дағдыларды меңгеруді талап ететін жазылым дағдысының басымдығы көзге түседі. Тілдік дағдылардың нәтижесін жинақтаушы, жеткізуші жазылым әрекетін дамыту үшін де құндылықтарға бағдарланған тәсіл мүмкіндіктеріне жүгінеміз. Жазылым қазіргі тілдік дағдылардың ішіндегі күрделісі деп айтуға болады. Әсіресе, қазақ тілі мен әдебиет сабақтарында жазылым әрекетінің рөлі зор. Оқушылардың ауызша, жазбаша сөйлеу тілдерін дамыту - тіл сабақтарының мақсаттарының бірегейі. Ал сауатты жазуға баулудың көзі жазба жұмыстарында жатыр. Оқушылардың алған теориялық білімдерін өмірде тәжірибеге пайдалана білуге дағдыландыруда жазба жұмыстары маңызды. Бұл ретте әдіскер-ғалым Қ.М.Байтанасова жазылым әрекеттерінің нәтижесі туралы: «Жазба жұмыстарының түрлерін орындау орта мектепте жүргізіле бастайды. Ол әдетте, мазмұндама, шығарма, ой толғау, мінездеме, сипаттама, эссе жазу түрінде өтіп отырады. Сол сияқты кейінгі уақытта мектепте ғылыми жоба жұмыстарын орындату үрдіске ене бастады», - дейді [1, 35].

Оқушылардың ауызша және жазбаша тілін дамыту, соның ішінде жазба жұмысын жүргізудің әдістемесі туралы ғалымдар тарапынан жүргізілген зерттеулер біршама. Шетелдік, отандық ғалымдардың зерттеулеріндегі жазба жұмысының түрлері мен оны жаздырудың теориялық, әдістемелік жолдары ұсынылған еңбектер көп. Атап айтсақ, А.В.Текучев, Н.Ладыженская, Г.Н.Приступа, Ф.Н.Буслаев, М.А.Рыбникова, С.А.Смирнов, В.А.Никольский, О.Ю.Богданова, Л.В.Овчинникова, В.В.Голубков т.б. және де отандық зерттеушілер Ә.Қоңыратбаев, А.Көшімбаев, Т.Ақшолақов, Е.Дайрабаев, Ә.Дайырова, Р.Сүлейменова, С.Тілешева, Р.Құтқожина, Т.Жұмажанова, Қ.Әбдібекқызы, Б.Жұмақасова, Қ.Бітібаева, Қ.Байтанасова, С.Мақпырұлы т.б. әдіскер-ғалымдар мен жаңашыл ұстаздардың еңбектерінде қарастырылды.

С.Тілешеваның «Әдебиет сабақтарында жүргізілетін жазу жұмыстары», «Әдебиеттік оқу сабақтарындағы жазба жұмыстарының түрлері және жаздыру жолдары» т.б. еңбектерінде тіл дамыту жұмыстары арқылы оқушылардың ауызша, жазбаша сөйлеу тілдерін дамыту, жазба жұмыстарын жүргізудің тиімді жолдары мен әдістемесі қарастырылған. Ал әдіскер-ғалым Қ.Әбдібекқызының «Оқушылардың көркем шығармашылық қабілетін дамыту» атты еңбегінде жазба жұмыстарын жүргізудің жолдары, әдістемесі ұсынылады. Ғалым «Неліктен шығармашылыққа үйретудің бірден-бір формасы – көркем сөз» деген келелі мәселенің шешімін тауып, теорияны тәжірибемен ұштастыра отырып, мәліметтер ұсынады. «Балаларға ұсынылатын арнайы әдеби тапсырма-міндеттердің, жаттығулардың шығармашылық ситуация тудырудағы рөлі өте жоғары», - деп оқушылармен жүргізілетін жұмыстардың олардың шығармашылық қабілеттеріне әсер етудегі маңызын көрсетеді [2, 23].

Әдіскер ғалым Б.Жұмақәева: «Жазбаша сөйлеу – коммуникативті-шығармашылық әрекеттің бір түрі. Оқушылардың тұлғалық жетілуіне ықпал ететін, шығармашылық қалыптасуына жағдай жасайтын осы жазбаша сөйлеу әрекетін дамыту әдебиет пәнінің басты мақсат-міндеттерінің бірі. Оқушылардың жазба тілін дамыту олардың танымды қабілетін шыңдау барысында жүзеге асады», -деп атап көрсеткендей, оқушылардың ауызша, жазбаша сөйлеу тілін дамытуда жазба жұмыстары тиімді [3,238].

Технологиялық оқыту жазба жұмыстарын жазғызудың технологиясы мен әдістемесін жаңалауды, жетілдіруді талап етуде, яғни оның инновациялық жолдарынан ізденуді күн тәртібіне қойып отыр. Осы мақсатты жүзеге асыруда тәжірибемізде Қ.Бітібаеваның технологиясын қолданамыз.

Қ.Омарғалиқызының «Ой тастау, ойланту, ойлау» технологиясы оқушыны өз бетімен ізденуге, білім алуға деген ықыласы мен іскерлігін, оқу-танымдық ынтасы мен шығармашылық қабілетін жетілдіруге, өзінің ішкі мүмкіндіктерін тануға жетелейді [4, 5].

Қанипа Омарғалиқызының қазақ тілі мен әдебиетін оқыту әдістемесі мен технологиясын жетілдіруге қосқан ерен еңбегі мен жаңашыл ізденістері, ғылыми-әдістемелік оқу құралдары, оқулықтары, кітаптары, мақалалары жас ұрпақтың рухани құндылығына айналып отыр.

Өз тәжірибемізде Қ.Бітібаеваның технологиясымен жазылым әрекетін жүргізу әдістемесін көрсетуді, шығармашылық тапсырмалар жүйесін жасауды, ғылыми-зерттеу жұмыстарына баулуға бағытталған жазылым дағдыларын анықтауды мақсат етудеміз.

Төменде Қ.Бітібаеваның технологиясымен жазылым әрекеттерін дамыту әдістемесін ұсынып отырмыз:

Тапсырма. 11 сынып. Қазақ әдебиеті.

«Мен «Абай жолын» қалай жаздым?» /М.Әуезов мақаласы/...

«... әуелі оның өмірін зерттедім. Көптеген деректер тобын жинастырдым. Көкбаймен, атаммен, Ділдәмен, ақынның достары, жауларымен жеке-жеке кездестім. Көкбай, Ділдә, Әйгерім, Нұрғаным... оларды көрдім, әңгімелестім...

...Мен роман жазбақ болғаннан кейін керекті материалды әртүрлі жолмен жинай бастадым. Сондықтан мен оның балалық, жастық шағын, жігіт кезін көрсету үшін Абайды көзбен көрген адамдардың аздаған естеліктеріне сүйенуге мәжбүр болдым. Рас, өзімнің сол Абай шыққан жердің қазағы болғандығымның біраз пайдасы тиді: жасаңдау кезімде Абайды жақсы білетін адамдармен: кемпір-шалдармен кездескенім бар. Олардың кейбіреулері тіпті Абайдан бірнеше жас үлкен адамдар еді...

Монографиялық зерттеуінен

ЖАЗЫЛЫМ. «Көзқарас» айдаршасы.

- Мақала негізінде жоспар құру;

-Өз көзқарасын білдіре отырып мәтін жазу;

ЖАЗЫЛЫМ. «Сіз, «Абай жолын» оқыдыңыз ба?...»

Мотивациялық хат. «Абай жолын» оқудағы мақсатым...»

ПОРТРЕТ ЖАЗУ «Қаламгермен өнер сайысы»

ЖАЗЫЛЫМ. Біржан әні

Өздеріңе ұсынылған үзіндіге мәтіннің өзінен алып ат қойыңдар.

Біржанның портретіне назар аударыңдар да, оны өздеріңше жазуға талаптаныңдар.

Кесте 2 - Көмек-нұсқау

Кейіпкерлер	Портрет	Өзің жазған портрет
Әмір	Ақ сұр жүзді, үні жіңішке, таза сәнді екен...	Аппақ жүзді, үні нәзік, мөлдір екен...

Кесте-3 – сабақтар үлгісі

Сабақ	Тапсырмалар	Әдіс-тәсілі
«Сіз, «Абай жолын» оқыдыңыз ба?...»	Мотивациялық хат. «Абай жолын» оқудағы мақсатым...»	Эссе жазу
«Шешендік турнирі».	1. Сөздік құрастыру 2. Хабарлама жазу 3. Дәйектеме жоспар құрату Мәтіндерді түзету және түрлендіріп жазу.	«Ойлан, ізде, тап» әдісі. Ой толғау жазу, өз ойын қорыту, мәтінмен дәлелдеу.
Модельге негізделген шығарма-суреттеме «Абай аулына саяхат».	«Абай жолы» эпопеясының «Қайтқанда» бөлімі бойынша модель, жоба, макет құру, соның негізінде шығарма-суреттеме жазу.	Макет, жоба, модель құру. Әдеби эссе, ой толғау жазу.
«Бестік диктанты»	«Бала шәкірт». Бес кезең бойынша мәтіннің негізінде диктант жазу.	Іздендіру сабағы

Қорытындылай келгенде, тұлғаның тілдік дағдыларын дамыту, танымдық ізденістерін ұйымдастыру – шығармашылыққа жетелейтін бірден-бір жол. Қ.Бітібаеваның «Ой тастау, ойланту, ойлау» технологиясы оқушының дербес ізденісіне, ішкі мүмкіндігінің оянуына жол ашары анық. Осы орайда көрнекті педагог Ш.А.Амонашвилидің: «Егер оқу баланың позициясымен басқарылып, дамуға, дербестікке, адамгершілік жағынан қалыптасуына әсер етсе ғана, ол бала өмірінің мәніне айналады», - дегендей [5,57], әдіскер ұстаз Қ.Бітібаеваның әдістемесі тұлғаның өзін-өзі дамытуына, шығармашылыққа, ғылыми зерттеу жұмыстарына жетелейді. Қазіргі таңда білім алушыларды қоғамға бейімдеу, рухани тазалыққа баулу үшін терең ізденіс, шығармашылық қажет.

Пайдаланылған әдебиеттер:

1. Байтанасова Қ.М. Әдебиетті жоғары мектепте оқыту әдістемесі. – Астана, 2019. -109 б.
2. Әбдібекқызы К. Оқушылардың көркем шығармашылық қабілетін дамыту.–Алматы, Рауан, 1994. – 80 б.
3. Жұмақаева Б.Д. Қазақ әдебиетін оқыту әдістемесі. Оқулық. –Алматы: «Қыздар университеті» баспасы, 2015. - 242 б.
4. Бітібаева Қ. Құдайбергенова Г. Мұқашева М. Әдебиетті оқытудың инновациялық технологиясы. Өскемен, 2002ж.
5. Аmanoшвили Ш.А. Мектепте алты жастан. Педагогикалық шеберлік.- Алматы: Рауан, 1990. – 573б.
6. Әуезов М. Абай жолы. роман-эпопея.– Алматы:Жазушы,2007,-384 б.

Шынар Қапантайқызы

педагогика ғылымдарының докторы,

Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университетінің профессоры

**ӘДЕБИЕТШІ ҰСТАЗ Қ. БІТІБАЕВА ЕҢБЕКТЕРІНІҢ
ҚҰНДЫЛЫҚ БАҒДАРЫ**

Тәуелсіз Қазақстанның ұлттық білім беру жүйесінде өзіндік сара жол қалдырған сондай ұлы адамдардың бірі де бірегейі, Қазақстанның еңбек сіңірген мұғалімі, КСРО Мемлекеттік сыйлығының лауреаты, Қазақстан Республикасы педагогика ғылымдары академиясының академигі Қанипа Омарғалиқызы Бітібаева – қазақ әдебиетін оқыту әдістемесінің ғылыми, тәжірибелік негіздерін қалауда баға жетпес үлес қосқан санаулы тұлғаларымыздың бірі. Дәуірдің дара ұстазының мол әдістемелік мұрасы уақыт өткен сайын құндылығы артып, көпшілік сұранысына ие болып келеді. Қазақ тілі мен әдебиеті пәнінің мұғалімі мамандығын таңдап, осы жолда қызмет етіп жүрген ұстаздардың ішінде Қанипа Омарғалиқызының әдістемесін қолданбайтындары кемде-кем болар. Бұл саладағы әрбір маман ұлы ұстаздың жетістіктерінің сырын біліп, сондай болмаққа ұмтылары сөзсіз.

Қанипа Омарғалиқызы – қарапайым мектеп мұғалімі бола жүріп, өзінің авторлық педагогикалық технологиясын қалыптастыру, оқушылар мен студенттерге арналған оқулықтар мен оқу құралдарын жазу, республикалық әдістемелік зертхана құрып, тәжірибесін тарату деңгейіне дейін көтерілген қайталанбас тұлға. Бітібаева феноменінің сырын тану арқылы педагог мамандар қарапайым мұғалімнің қолынан келетін мүмкіндіктердің шексіз екендігін көріп, өз кәсіби әрекетіне баға беріп, ойланатыны анық. Ал ойлану, өз әрекетін тиімділік тұрғысынан бағалау адамның құндылық бағдарын айқындауына көмектеседі.

Адамның құндылық бағдарын айқындап, құндылықтарға ұмтылып, оларды өз өміріне мақсатты түрде енгізіп жүруге ұмтылу қабілетін аксиологиялық құзыреттілік дейміз. Ал лингвоаксиологиялық құзыреттілік